

Zadania

Podstawy fizyki IV - ćwiczenia 23
Radek Chrapkiewicz

20.05.2013

Wiązki Gaussowskie

1. Pokazać, że rozwiązaniem przyosiowego równania Helmholtza jest wiązka paraboliczna czyli przybliżenie przyosiowe fali sferycznej. Przy zamianie zmiennych $z \rightarrow z + iz_R$ dostajemy pole elektryczne wiązki gaussowskiej $A(\rho, z) = A/q(z) \exp(-i\rho^2/2q(z))$
2. Jaka jest interpretacja $q(z)$ oraz $1/q(z)$?
3. Skąd pochodzi faza Goya? Zobaczyć, że podobną fazę zmienną w kierunku propagacji można uzyskać interferując dwie fale płaskie pod kątem. Wyznaczyć tę fazę.
4. Jak soczewka zmienia parametr q wiązki gaussowskiej?
5. Jak propagacja zmienia parametr q wiązki gaussowskiej?
6. Podać przepis na propagację wiązki gaussowskiej przez układ opisywany macierzą ABCD.
7. Pokazać, że jeżeli soczewkę wstawimy przewężenie to: $w'_0 = w_0/\sqrt{1 + (z_R/f)^2}$ a przewężenie powstanie w odległości $y = f/(1 + (f/z_R)^2)$ od soczewki.

Zadania domowe (z 2 ostatnich ćwiczeń)

W niektórych z poniższych zadań domowych dość sporo jest prostych obliczeń algebraicznych. Proponuję skupić się na wnioskach i fizyce, a obliczenia do poniższych zadań przeprowadźcie w Mathematice.

1. Wyznacz transformatę Fouriera pola wiązki gaussowskiej o parametrze q .
2. Dwa jednomodowe światłowody o średnicy rdzenia a znajdują się w odległości d od siebie. Co zobaczysz na ekranie w dużej odległości D od światłowodów? Co się stanie jeżeli jeden światłowód przekręcisz o mały kąt θ ?
3. Na ekranie nałożono dwie identyczne wiązki gaussowskie. Kierunki propagacji wiązek nachylone są pod małym kątem θ , odległość od przewężeń wiązek wynosi L . Podaj natężenie światła na ekranie. Jakie będzie natężenie, gdy odległości od przewężeń nie będą identyczne? Napisz skrypt w Mathematice do oglądania interferencji wiązek gaussowskich o różnych parametrach pod kątami.
4. Wiązka Gaussowska ma przewężenie w_0 w odległości x od soczewki o ogniskowej f . W jakiej odległości y powstanie przewężenie za soczewką? Wyprowadź równanie soczewki dla wiązek gaussowskich, analogiczne do tego z optyki geometrycznej. Dla jakich z_R równanie to odtwarza równanie optyki geometrycznej?
5. Wiązka z czerwonego wskaźnika laserowego ma w przewężeniu $w_0 = 2$ mm. Zaproponuj realistyczny układ optyczny, który pozwoli sprząć taką wiązkę do światłowodu o średnicy modu podstawowego $6 \mu\text{m}$. Dlaczego podaję średnicę modu podstawowego, a nie np. tylko średnicę rdzenia?
6. W optyce geometrycznej, jeżeli źródło jest w odległości f od soczewki to za soczewką otrzymujemy falę skolimowaną. Wiemy, że dla wiązek gaussowskich nie ma takiego pojęcia i każda wiązka gaussowska ma swoje przewężenie. Gdzie zatem znajdzie się przewężenie za soczewką?
7. Dlaczego wiązki laserowe o parametrze $M^2 > 1$ rozbiegają się szybciej niż wiązki gaussowskie? Jaka jest fizyczna przyczyna?
8. Wróć do obliczeń z ćwiczeń nt. dyfrakcji gdzie wyprowadzaliśmy metodą Fourierowską dyfrakcję Fresnela. Przeanalizuj kroki postępowania i zobacz w którym miejscu pojawiają się tam wiązki gaussowskie (oraz w którym miejscu znikają).

9. ***(Prawdziwy problem laboratoryjny!)** W moim układzie doświadczalnym na kamerze obserwuję dalekie pole pewnego obszaru w którym generuję fotony. Gdyby fotony były emitowane w modach przestrzennych będących falami płaskimi, fotony o różnych kierunkach propagacji padałyby na inne obszary kamery, które odpowiadałyby tym konkretnym kątom. Moje fotony emitowane są jednak modach przestrzennych o skończonych rozmiarach, które mogę przybliżyć za pomocą wiązek gaussowskich. Znajdź układ optyczny składający się z 2 soczewek, który jednocześnie zapewni mi, że wszystkie wiązki gaussowskie o przewężeniu w $z = 0$, będą również miały przewężenie na kamerze, oraz kamera będzie obrazowała dalekie pole obszaru wokół $z = 0$. Jaka musi być macierz ABCD takiego układu? Jakie będzie powiększenie takiego układu (tzn. kalibracja kąt - położenie na sensorze kamery).